

PRIMERJAVA KMEČKIH HIŠ: KOFUTNIKOVA DOMAČIJA V SREDNJIH JARŠAH IN GMAJNARJEVA DOMAČIJA NA SVETI TROJICI

Raziskovalna naloga s področja zgodovine

Avtorici: Maruša Juhant in Tinkara Cerar, 8. razred, šolsko leto 2010/2011

Mentorica: Vilma Vrtačnik Merčun

Povzetek:

V raziskovalni nalogi sva se omejili na primerjavo dveh zelo starih kmečkih hiš, katerih starost presega 200 let. Primerjali sva Kofutnikovo domačijo v

Srednjih Jaršah in Gmajnarjevo domačijo na Sveti Trojici. Obe domačiji sva večkrat obiskali, jih

slikovno dokumentirali in se pogovorili z ljudmi, ki so v njih nekoč živeli.

Ugotavlja, da sta si obe domačiji zelo podobni tako po arhitekturi kot po načinu življenja. Obe domačiji so usodno zaznamovali dogodki iz prve in druge svetovne vojne. Električno energijo sta obe dobili med drugo svetovno vojno (ok. 1943); vodovod je Gmajnarjeva domačija dobila že okoli leta 1935, Kofutnikova pa šele leta 1962, ko so napeljevali vodovod v Jaršah.

Po svoji zasnovi je Kofutnikova domačija stegnjeni dom, Gmajnarjeva pa vrhkletna domačija, za kar je odraz reliefnih razmer, kjer se nahajata.

Obe domačiji sta bili prvotno kriti s slamnato kritino (Gmajnarjeva do leta 1927, Kofutnikova pa do leta 1953).

Obe domačiji sta zgrajeni iz polovičnih lesenih brun, ki so v vogalih vezana z utori. V teh brunih so vidna nekdanja majhna okna na smuč, ki so jih zapirali z zapahom z notranje strani.

V predelu krušne peči in črne kuhinje sta obe zidani. Življenje v obeh domačijah je bilo podobno. Ko so zakurili peč, se je po veži valil dim, kar je bilo precej neprijetno. Kuhali so na štedilniku na drva, pekli pa v krušni peči. Umivanje je bilo precej dolgotrajno opravilo, saj je bilo potrebno vodo prinesiti, pogreti in preliti v škaf, vedro ali čeber.

Za obe domačiji je bilo značilno samooskrbno kmetijstvo, saj sta doma pridelali skoraj vse, kar sta potrebovali za življenje.

Kupili so le sol in sladkor. Zaradi bližine tovarn se je Kofutnikov oče zaposlil v tovarni Induplati Jarše, Gmajnarjevi pa te možnosti niso imeli. Zato so imeli več glav živine in prašičev, ki so jih gojili zase in za prodajo. Nekdanji način življenja je v obeh domačijah že dolgo samo zgodovina. Dobro bi bilo, da bi domačiji, ki hranita materialne dokaze o njej, znali ohraniti za prihodnje rodove.

